El cinema a la Terra Alta

Xavier Escarceller

El Diari de Tarragona del 2 d'octubre de 1994 mostrava en ampli reportatge, una panoràmica desoladora sobre la situació actual de les sales rurals de cinema a Catalunya.

Any 1977	438
Any 1992	166
Desaparegudes	272

Dels 174 municipis de la província de Tarragona, tan sols 54 compten amb sala de cinema; i els altres 120, no. Percentatges que reflecteixen una repercussió negativa i lamentable. Perquè el cinema; es vulgui o no; és l'art del segle XX i ho continuarà sent.

Aquestes eren naturalment, les frases d'un empresari exhibidor, al qual vàrem tenir la sort de visitar. I diem la sort, perquè el «personatge» tenia molt que oferir sobre un món que ens atreia.

La nostra curiositat la desvetllà comentaris que ens arribaren per diferents mitjans, que pel que sembla, s'avançaren a nosaltres; sobre aquest tema tan trivial com desconcertant.

De moment, en una de les comarques menys pròsperes de la regió, el cinema no anava tan de baixa... Dels dotze pobles de la Terra Alta; vuit, tenien cinema funcionant... Sorprenent!

Hom podia suposar, que algun professional del ram, tan poderós com infal·lible, s'hagués encapritxat d'aquella zona, i que tenia una vareta màgica del més gran poder.

Decidirem documentar-nos a fons... I ens adonaren de que tot això, ja havia transcendit bastant, com per aclarir qualsevol dubte de que no fora cert.

Diferents publicacions, a més de les que s'han comentat al principi, donaven fe d'allò; i les examinarem una a una.

Una altra publicació del *Diari de Tarragona*, dimarts 13 d'abril de 1999. *La Vanguardia* de Barcelona, 17 de desembre de 1995; i un altre de 23 de setembre de 2001 El *Punt* de Tarragona, 22 setembre de 2002. *La Comarca d'Alcanyís* 29 de juny de 1995. Llibre Panoràmica sobre els cinemes d'Àngel Gonzalvo 1996. I a més entrevista en televisió TV3 l'11 de febrer de 1998. A la revista *Jano* de Barcelona de 8 de novembre de 2001, són coberta ni més ni menys. I a Sitges, a l'Export-Film el 18 de novembre de 1998, rebé el guardó al mèrit sobre els cinemes rurals d'Espanya; en tot aquest extens documental, hom hi observa una gran quantitat d'informes fotogràfics. Al incloure les dates, en tractar-se d'un cas tan especial, serviria per aquells que volguessin contrastar-ho.

Continuem la nostra narració, indicant que quan ens disposàrem a visitar aquesta empresa, no podíem imaginar la gran sorpresa que ens esperava, i si els molts que no coneixen casos com el present, no saben el que s'estan perdent.

Xavier Escarceller i en Miquel Montañés a un racó dels primitius cinemes de la comarca

EL CETA VISITA CASERES

Es tracta de l'agrupació de municipis que, als límits de la província, constitueixen un circuit d'escassos mitjans, però de voluntat aferrissada, crear-se un privilegi, i saber sostenir-lo... El cinema. Set cinemes funcionant amb normalitat, amb programacions tan actuals, que algunes setmanes, hom exhibeix els mateixos títols que a Barcelona.

I està considerat, per la categoria de pobles; i per la seva permanència, com el circuit en aquesta activitat, únic a Espanya.

Els que encara no estaven convençuts del tot, o que no es prenien gens seriosament aquestes menudalles, ens replicaren com si no esperessin gran cosa.

–No serà tot això una exageració?

–Pot apostar que no ho és.

–Qui ho pot acreditar?

–La Federació d'Entitats d'Empresaris de Cinema d'Espanya a Madrid.

–Que no sigui Madrid qui en tingui la clau.

–La clau la té el més petit.

–Doncs resulta molt dubtós. A la comarca de la Terra Alta, Gandesa i Batea no són pobles tan petits.

–Ni l'un ni l'altre, no tenen res a veure amb la capçalera del circuit.

–Ni tampoc els que dirigeixen el «cotarro»?

–Tampoc.

–Ens ho esteu posant difícil. No serà que un segon «Balañá» que és l'empresari de més prestigi de la Ciutat Comtal, estigui ací camuflat?

–Els que ho sostenen tot, hom els veu cada dia. No hi ha cap camuflatge.

–L'única explicació creïble es que deu existir una gran població que fa de «lloca», i que allí, un espavilat oportunista, estigui movent els fils al seu caprici.

–L'heu espifiada totalment... La població, és el segon poble més petit de la comarca; i el filador, l'empresari més modest de la província.

–Deu ser un «novato».

–Un «novato»...? L'any 1951 obrí el local; i des de llavors, no s'ha aturat ni una setmana... Són 53 anys de «novatades»...!

–Quina edat té llavors l'interfecte?

–86 anys...!

–On dimoni està aquest «prodigi»?

–A Caseres...!

–I aquest és el centre de direcció?

–Aquest... Amb 350 habitants...!

–Necessito que em prenguin la pressió!

–A nosaltres, ja ens han fet el boca a boca.

–Quins pobles són els que s'integren a l'agrupació?

–Arnes; Orta de Sant Joan; Bot; Batea; Corbera i Riba-roja d'Ebre. Set amb Caseres que és la capçalera.

–Doncs aquest Don Quijote de la Mancha no es lliurarà avui de vàries preguntes.

–Compte; l'escuder que té és encara més llest que ell.

Xavier Escarceller; fundador de l'antiga empresa i el seu continuador, Miquel Montañés, aliens a les al·lusions «cervantines», de les quals havien estat objecte per part del grup de visitants, els dispensaren una acollida molt atenta.

–Señor Xavier... Com ens pot explicar que patís aital rampell cinèfil?

–No ho sé... El primer capítol de les meves memòries que es publicaran aviat, du el següent títol: «El que no podia ser».

–No podia ser?

–No... jo volia muntar un cinema. I no hi havia llum elèctrica al poble; tampoc disposava de local, ni d'un duro a la butxaca.

–I va trobar un tresor?

–Sí... aquest que esteu veient.

–És que els pobles que tenen agrupats són els que els permeten sobreviure?

–Abans de que s'uniren a nosaltres, feia ja 30 anys, que estàvem sols al mercat.

–Però estan al seu servei.

–Al contrari... som nosaltres els que els servim, i per això ens paguen.

–No té por, de que algun d'aquest socis, tingui la ocurrència un dia de fer el mateix amb vostès?

–Que ho facin... estan en el seu dret.

–Quanta propaganda han necessitat per aconseguir tants aliats?

–Cap. Mai no hem anat a buscar ningú. La propaganda, està en el comportament.

–És aquesta activitat un negoci rendible?

–No... És senzillament un negoci.

–Si les coses estan malament, quin sentit té continuar-les?

–Un sentit molt respectable.

–I quina és la clau de la resistència?

–No parar de respirar.

–Ara en serio... hauran aconseguit algun mèrit?

–Un de molt lloable. Prestar un servei a la societat; a les famílies.

–I el resultat?

–Haver ajudat a que la flama de la cultura, romangui viva entre nosaltres.